

РЕЦЕНЗИЈА КЊИГЕ

ОСНОВИ ДЕФЕНДОЛОГИЈЕ

др Душко Вејновић, др Предраг Обреновић

Књига „Основи дефендологије” проф. др Душка Вејновића и др Предрага Обреновића је јединствена научна студија, која са научног гледишта објашњава потребу интеграције задатака државе у заштити, одбрани и сигурности у цјелини у јединствену свеобухватну науку - дефендологију. Решавање задатака дефинисаних одбраном у савременим условима ствара нову парадигму активности чији је циљ заштита мирног рада грађана, суверенитета и територијалног интегритета земље. Није случајно да је пружање заштите, одбране и сигурности најважнија функција сваке националне државе, која се историјски потврђује у свим фазама њеног развоја. Можемо са сигурношћу рећи да ће издавањем књиге коју су написали српски научници, дефендологија постати потпуна наука, која ће заузети достојно мјесто у истраживачким активностима научних институција и биће проучавана у школама као важна дисциплина у друштвеним и хуманистичким наукама у вези са проучавањем људског друштва (филозофија, социологија, политика, политичке науке, дипломатија, право, историја, култура, војна изградња, итд.).

Глобални изазови нашег времена - природни, културни, социјални и економски - постављају нове изазове човјечанству, који се морају рјешавати на темељу анализе и синтезе догађаја и појава текућег развоја политичких односа. Потреба за стварањем и проучавањем дефендологије као науке одређена је самим реалностима живота. Као што се крајем 19. и почетком 20. вијека појавио концепт геополитичке науке, што је правац политичке мисли о контроли над територијама и моделима расподјеле и прерасподјеле сфера утицаја (центара моћи) различитих држава и међудржавних уједињења, дефендологија ће ускоро постати тражена и неопходна наука која проучава политичке, историјске и социо-културне проблеме у земљама и регионима у оквиру рјешавања проблема свеобухватне заштите, одбране и безбједности националних држава.

Као што показује искуство последњих деценија, препознавање геополитичке ситуације која утиче на настанак криза и конфликта није погодно за правовремено предвиђање и дијагностику, што увелико доприноси настанку и развоју нових, као и промјенама у постојећим проблемима, пријетњама и ризицима. Примјери тога су бројни терористички акти, „обојене револуције” и протестни покрети у различитим дијеловима свијета. Појава дефендологије као науке доприносиће дубљем разумјевању узрочно-посљедичног односа развоја међународних односа у оквиру међународне безбједности и, генерално, повећат ће систем заштите, одбране и безбједности разних организација, агенција и других безбједносних агенција које се баве питањима заштите, одбране и безбједности на државном нивоу.

Књига „Основи дефендологије” је теоријски утемељен научни и интегрисани рад, који представља темељ нове знанствене дисциплине која ће се развијати у складу са методама емпиријског истраживања о природи свјетске политике, користећи основне интерпретације усвојене у политичкој знаности и политичким системима.

Аутори књиге су правилно структурирали књигу и у процесу откривања предмета и теме дефендологије подијелили су много теоријског материјала у шест поглавља, која су логички међусобно повезана. Они су велику пажњу посветили субјектима система заштите, одбране и сигурности Републике Српске. Нарочито аутори наводе да Босна и Херцеговина као држава има своје карактеристике и различитости, које диктирају потребу да она функционише и развија се само на основу једнакости и јединства народа који живе на овој земљи. Другим ријечима, као модерна развијена земља, Босна и Херцеговина ће се развијати само ако јој се представи такав облик организације државне власти, у којој ће држава сама, све друштвене заједнице и појединци поштовати право и бити у истом ставу према њој. Тек тада је могућа хармонија између власти и друштва. Аутори тврде да је дефендологија нова парадигма која комбинује заштиту, одбрану и сигурност, која ће имати различита тумачења овог концепта у питањима заштите, одбране и сигурности, како у теоријама међународних односа тако и у основним приступима осигуравању међународне безбједности. У књизи се наглашава да је по својој природи и предмету истраживања дефендологија укључена у област друштвених и хуманистичких наука, па се у проучавању и истраживању појава и процеса

који се односе на питања заштите, одбране и сигурности у дефендологији треба користити све познате истраживачке методе које се користе у друштвеним и хуманистичким наукама.

Данас се свјетска заједница суочава с новим изазовима, без учинковитог рјешења којих међународна сигурност неће бити ни стабилна ни дугорочна. И као што аутори исправно наводе у једном од поглавља, савремени изазови, пријетње и ризици су се значајно повећали, а социополитички услови у којима би се требали рјешавати задаци у сфери међународне сигурности и у систему међународних односа у цјелини, су се промијенили. У теорији и пракси међународних односа, проблеми рата и мира изазивају широк интерес различитих јавних и државних организација, па су питања заштите, одбране и сигурности фундаментална у активностима међународних организација на свјетском и регионалном нивоу, чему аутори посвећују посебно поглавље.

Књига „Основи дефендологије” аутора др. Душка Вејновића и др. Предрага Обреновића основа је за формирање практично нове научне дисциплине, која ће у комбинацији са другим наукама које се баве теоријом и праксом рјешавања проблема заштите, одбране и сигурности, у будућности редефинисати структуру и динамику развоја овог научног подручја и, на његовој основи, пружити квалитетне одговоре од стручне заједнице на историјска, политичка, социо-економска и културна питања везана за активности владе и државних органа.

Сасвим оправдано, аутори закључују да је систем заштите, одбране и безбједности земље утјецао и утиче на развој државе и одражава став друштва према својој прошлости, садашњости и будућности. Ово је још релевантније у садашњем тренутку, када је важан критеријум стања модерне цивилизације криза међународног права, која се изражава у немогућности овог права да адекватно одговори на савремене изазове и осигура стабилан свјетски поредак.

Аутори књиге доносе исправан закључак да је национална држава дуго времена била кључни предмет међународних односа и међународног права. И мада је крајем прошлог вијека било покушаја да се национална држава „избаци” као главни организатор заштите, одбране и безбједности државе, сада се генерално признаје да су ова

питања њена непосредна функција. Ову тезу потврђује тренутни тренд који постоји у Русији и другим земљама, што показује да су само националне државе у потпуности способне да испуне специфичне дужности за заштиту, одбрану и сигурност својих народа и држава. У прилог овој хипотези, аутори су анализирали главне теорије међународних односа и сигурности, указујући на кључну улогу националне државе у изградњи снажног и сигурног друштва у будућности.

У петом поглављу, „Савремени изазови, ризици и пријетње”, аутори су изложили главне карактеристике тренутних проблема, ризика и пријетњи са којима се људско друштво суочава на регионалном и глобалном нивоу. Према ауторима, садашње стање међународних односа је препознатљиво у смислу динамике и турбуленције, са још увијек недовољно перципираним посљедицама, израженим новим проблемима и пријетњама.

Анализа и закључци аутора засновани су на чињеничном материјалу и стварном познавању стања у питањима заштите, одбране и сигурности грађана, као и материјалних ресурса земље.

Изворна база студије била је састављена од великог броја извора и литературе, што је омогућило свеобухватно осветљавање истраживаних питања и објашњавање њихове суштине на разумљив и логичан начин.

Уопштено говорећи, аутори књиге су одредили пут ка проучавању дефендологије, која је, по њиховом мишљењу, наука која се користи не само за потребе појединачних државних и других структура власти, већ је и примјењива у односу на појединца, друштвене групе, нације, народе и државу.

Треба напоменути да су принципи дијалектике као и историјске, политичке, компаративне и систематске методе научног знања коришћени као методолошка основа ове студије. Аутори су широко користили аналитичке, синтетичке, индуктивне, хипотетско-дедуктивне, компаративне и друге истраживачке методе. Текст књиге је написан професионалним научним језиком.

Разумијевање ауторима разматране теме - дефендологије - заснива се на резултатима научног истраживања у разним областима, укључујући конфликтологију, политологију, историју и војну науку. У свом истраживању користили су радове водећих научника: прије свега политолога, историчара, социолога, војних научника, филозофа.

Закључак:

Релевантност и значај књиге „Основи дефендологије” проф. Душка Вејновића и др. Предрага Обреновића одређени су специфичностима модерне геополитичке ситуације у свијету, када се, са једне стране јасно испољавају закони, модели и субјекти традиционалне геополитике, као и теорије и концепти који карактеришу међународну ситуацију двадесетог стољећа, а са друге стране настају и добивају политичку моћ субјекти свјетских процеса који нису описани класичном геополитиком. Прије свега, то су транснационалне глобалне заједнице које покушавају покорити народе, државе, свјетске и локалне цивилизације и наметнути човјечанству властито разумијевање свјетског поретка, смисла живота и развојних циљева. Под овим условима, националне државе морају посветити велику пажњу заштити, одбрани и сигурности националних држава, посебно оних које су мултинационалне и мултирелигијске, као што су Русија и Босна и Херцеговина.

Аутори књиге „Основи дефендологије” покренули су актуелна, друштвено значајна питања везана за нови приступ проучавању сигурносних питања. Представили су своје теоријске аргументе и убједљиво доказали да питања заштите, одбране и сигурности треба сматрати јединственом науком, која ће свом развоју дати нови замах, нове облике и методе учења и знања. Садржај монографије добар је теоријски извор за даље усавршавање теорије и праксе заједничких питања о заштити, одбрани и сигурности појединаца, грађана земље, али и народа и држава.

У вези са новином и значајем предмета, предлажем ауторима монографије „Основи дефендологије” да преведу исту на руски језик и да је представе менаџменту руских универзитета као приручник о новој дисциплини на факултетима и катедрама, гдје се одржавају курсеви из политичких наука, међународних односа, глобалне геополитике и међународног тероризма, итд.

Изражавам велику захвалност ауторима за такву монографију, написану на добром научном језику, логички коректно и компетентно, која садржи обиман теоријски материјал, довољан број чињеница, аргумената и са разумним закључцима. Ова студија ће бити корисна не само студентима, наставницима и широком кругу стручњака у

области заштите, одбране и сигурности, већ и свим грађанима заинтересованим за ова питања, који могу значајно проширити своје хоризонте и знање.

Увјерен сам да ће, из горе наведених разлога, књига „Основи дефендологије” постати основни извор за развој дефендологије и бити препозната у научној заједници многих земаља свијета гдје се пажња посвећује заштити, одбрани и сигурности. Стога ми је драго да вам препоручим штампање и дистрибуцију ове књиге.

Москва 12.05.2019. године

*Проф. др Владимир Азаров
Руски нови универзитет
Члан Савеза писаца Русије*